

Spółki KOWR

Jest to informacja wstępna gdyż nadal trwają:

- dodatkowe analizy finansowe 31 spółek hodowlanych
- oraz szczegółowe analizy kilku spółek

Aktualnie KOWR nadzoruje 31 spółek hodowlanych:

- 1) spółki **hodowli roślin** – **jedna spółka**,
- 2) spółki **hodowli koni i stada ogierów** – **13 spółek**,
- 3) spółki **hodowli zwierząt gospodarskich** (bydła, trzody chlewnej, owiec) – **17 spółek**.

Z dniem 29 marca 2022 r. **KOWR przekazał na podstawie porozumienia 7 spółek hodowli roślin do Ministerstwa Aktywów Państwowych:**

- „DANKO” Hodowla Roślin sp. z o.o.,
- Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.,
- Małopolska Hodowla Roślin sp. z o.o.,
- Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego sp. z o.o.,
- Pomorsko Mazurska Hodowla Ziemniaka sp. z o.o.,
- Hodowla Zwierząt i Nasiennictwo Roślin Polanowice sp. z o.o.
- oraz Kombinat Rolny Kietrz sp. z o.o.).

Wcześniej została przekazana spółka ELEWARR sp. z o.o.

Na koniec 2023 r. 31 spółki hodowlane:

- dysponowały powierzchnią gruntów własnych wynoszącą prawie **4 tys. ha**
- oraz dzierżawiły grunty o powierzchni **prawie 70 tys. ha.**
- Łączna nominalna wartość udziałów w spółkach wyniosła **ok. 440 mln zł.**
- Ogólny majątek spółek w 2023 r. osiągnął wartość **ok. 1 770 mln zł,**
- W 2023 r. suma przychodów spółek wyniosła **ok. 1 100 mln zł,**
- Łączny wynik finansowy netto za 2023 r. wyniósł ok. 48 mln zł.**

Hodowla zwierząt

Hodowla bydła mlecznego

W 2023 r. hodowlę bydła mlecznego prowadziło 29 spółek, w których na koniec grudnia utrzymywano **21 356 krów.**

Przeciętna wydajność mleczna krów w 2023 r. w spółkach KOWR wyniosła **11 709 kg.** (tj. **11.017 litrów**) W porównaniu z krajową była wyższa o **2 559 kg tj. o 28 %.**

(w Polsce ocenę mleczna prowadzi się w ok. 17,5 tys. oborach – ok. 810 tys. krów. Wyższe od przeciętnej wydajności w zakresie zawartości tłuszczu (KOWR: 3,98 %), (białko 3,39 % w ogólnej masie mleka).

Wydajność średnią powyżej 13 tys. kg mleka uzyskało 7 spółek.

W 2023 r. sprzedaż mleka w spółkach ogółem wyniosła blisko **227,3 mln litrów.**

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. hodowla świń prowadzona była w **3 spółkach**, w których znajdowało się **441 loch objętych oceną.**

W stadach spółek hodowane są rasy świń wykorzystywane w programie doskonalenia: wielka biała polska (wbp), polska biała zwisłoucha (pbz) oraz duroc.

W 2021 r. w Ośrodku Hodowli Zwierząt Zarodowych sp. z o.o. w Chodczku wprowadzono hodowlę świń rasy puławskiej, a w 2023 r. rasy złotnickiej pstrej.

W 2023 r. hodowla owiec i produkcja owczarska prowadzona była w **4 spółkach KOWR**.
Średnia liczba matek w 2023 r. wyniosła **834 szt.**
Stadniny koni i stada ogierów

13 spółek i 3 zakłady wchodzące organizacyjnie do innych spółek hodowlanych, których działalnością zasadniczą jest hodowla innych zwierząt gospodarskich.

Przychody w 2023 r. ogółem wyniosły ok. **350 mln zł**,

Łączny wynik finansowy w grupie spółek hodowli koni wyniósł ok. **11 mln zł**.

Na 31 grudnia 2023 r. łączna liczba koni w spółkach hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej wynosiła **2 393 szt. koni**, w tym:

- liczba klaczy elitarnych w stadninach - 770,

- liczba ogierów hodowlanych - 217

W stadninach koni hodujących **konie arabskie czystej krwi** :

- SK Michałów sp. z o.o.

oraz SK Janów Podlaski sp. z o.o. – na dzień 31 grudnia 2023 r. znajdowało się:

- 688 koni

Stadniny te posiadały m.in.: **233 klacze, 31 ogierów**,

289 młodych koni i 56 koni w treningu wyścigowym.

W 2023 r. urodziło się 176 źrebiąt,

W 2023 r. ww. stadniny sprzedały 146 hodowlanych i użytkowych koni arabskich czystej krwi za kwotę 12 978 411,36 zł, uzyskując średnią cenę za konia 88 893,22 zł.

Wynik sprzedaży w czasie sierpniowych aukcji w Janowie Podlaskim wyniósł 2 182 000 EUR i był prawie 3-krotnie wyższy od wyniku uzyskanego w 2022 r.

Średnia cena za 1 konia na Aukcji Pride of Poland wyniosła 174 818,18 EUR, a Stadnina Koni Michałów uzyskała najwyższą cenę aukcji (810 000 EUR) za klacz „El Esmera”.

SK w Janowie Podlaskim:

- gospodaruje na ponad 1 700 ha, - ok. 600 szt. bydła

SK w Michałowie ok 700 szt. bydła.

Janów Podlaski i Michałów

W spółkach SK Michałów sp. z o.o. i w SK Janów Podlaski sp. z o.o. w latach 2015-2023 zostało powołanych i odwołanych:

Janów Podlaski – 10 członków zarządu,

- Michałów 6 członków zarządu.

KOWR zwrócił się z wnioskiem o przeprowadzenie zewnętrznej analizy i oceny sytuacji w zakresie hodowli koni **konie arabskie czystej krwi**.

Audyt został przeprowadzony przez uznanych światowej klasy fachowców:

Anna Stojanowska – główna specjalistka ds. hodowli koni w AWRSP, ANR, KOWR – ponad 20 lat pracy,

Jerzy Białobok - były prezes Stadniny w Michałowie – 39 lat w tym 20 lat jako Prezes,

Marek Trela - były prezes SK w Janowie Podl. – 37 lat, w tym 17 lat jako Prezes.

Podstawowe wnioski: - do odczytania.

Gwarancje

KOWR wypłacił tytułem udzielonych gwarancji na rzecz Eskimos S.A. i „Bielmlek” Spółdzielni Mleczarskiej w Bielsku Podlaskim **w sumie 130 mln zł.**

1. Eskimos S.A.

KOWR zawarł z Eskimos S.A. trzy umowy (z 16.10.2018 r.; 6.03.2019 r. i 9.05.2019 r.) o udzielenie gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Eskimos S.A. na realizację przedsięwzięcia polegającego na skupie i zagospodarowaniu jabłek przemysłowych na łączną kwotę 100.000.000,00 zł.

KOWR dokonał w dniach 2.08.2019 r i 8.08.2019 r. wypłat 100 mln zł z tytułu ww. gwarancji.

W wyniku dokonanych rozliczeń z Eskimos S.A. pozostała do zapłaty przez Eskimos S.A. kwota należności głównej w wysokości **43.256.644,62 zł** wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 27.07.2020 r. otworzył postępowanie sanacyjne Eskimos S.A.

Ponadto trwa kilka innych postępowań sądowych związanych z ww. gwarancjami.

Trwa postępowanie prowadzone przez Prokuraturę Regionalną w Warszawie - sygn. RP I Ds.20.2019

2. „Bielmlek” Spółdzielnia Mleczarska

W dniu 30.08.2019 r. została zawarta pomiędzy KOWR a „Bielmlek” Spółdzielnią Mleczarską umowa gwarancji spłaty kredytu, zaciągniętego w BOŚ S.A. na kwotę 30.000.000,00 zł. W dniu 17.12.2019 r. wpłynęło do KOWR wezwanie BOŚ S.A. do zapłaty kwoty z gwarancji. Zapłata została dokonana w dniu 02.01.2020 r.

Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 31.03.2020 r. otworzył postępowanie sanacyjne „Bielmlek” Spółdzielni Mleczarskiej. Następnie w dniu 08.03.2021 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości Spółdzielni.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. stan zadłużenia „Bielmlek” SM w upadłości wobec KOWR z tytułu udzielonej gwarancji wynosi: należność główna **23 739 787,15 zł** oraz odsetki za opóźnienie 2 118 240,50 zł.

Toczy się postępowanie przygotowawcze m.in. przeciwko – prezesowi SM „Bielmlek” - prowadzone przez Prokuraturę Regionalną w Warszawie sygn. akt. RP I Ds. 20.2019.

Tworzenie, nabycie spółek (udziałów, akcji) lub części przedsiębiorstw:

- 1) **Terminal Intermodalny Bydgoszcz Emilianowo sp. z o.o.** – spółka założona przez KOWR w dniu 10 czerwca 2020 r. KOWR objął w niej udziały za **2.000.000 zł.** W 2021 r. do spółki przystąpiły PKP S.A. oraz BPPT sp. z o.o., obejmując udziały za odpowiednio 25.000 zł i 250.000 zł.

Celem spółki miała być realizacja inwestycji polegającej na budowie w Emilianowie pod Bydgoszczą terminala intermodalnego. Faktycznie spółka nie realizuje ww. celu.

W sytuacji ponoszenia przez spółkę przez 4 lata kosztów jej funkcjonowania oraz kosztów wstępnych zagadnień planowanej inwestycji środki finansowe spółki wystarczą jedynie do ok. końca lipca 2024 r. Spowoduje to konieczność likwidacji spółki.

- 2) **Jurajski Agro-Fresh Park S.A.** – spółka została utworzona 16 listopada 2020 r. przez KOWR i Regionalny Fundusz Gospodarczy S.A. (spółka nadzorowana przez Ministra Aktywów Państwowych). Celem spółki jest zrealizowanie inwestycji w postaci budowy rynku hurtu rolno-spożywczego.

Faktycznie spółka nie podjęła realnej działalności w celu budowy rynku hurtowego.

KOWR objął akcje w zamian za wkład niepieniężny w postaci dwóch nieruchomości o łącznej powierzchni 216,56 ha o wartości **93 434 318,00 zł.** RFG posiada 46.867.140 akcji uprzywilejowanych o wartości 46 867 140,00 zł, co ze względu na uprzywilejowanie akcji daje RFG 50,08% głosów.

W sytuacji powyższego KOWR mimo wniesienia wkładu o wartości 93,4 mln zł faktycznie nie ma realnego wpływu na funkcjonowanie spółki.

- 3) **Polgrunt sp. z o.o.** – KOWR nabyła 100% udziałów na podstawie prawa pierwokupu z 20 września 2022 r. **za kwotę 20.210.168,41 zł.** **Wszystkie nieruchomości spółki o łącznej powierzchni 424,4950 ha były, w dniu nabycia udziałów przez KOWR, wydzierżawione do roku 2042.** Informacja ta była znana w momencie podejmowania decyzji o wykonaniu prawa pierwokupu.

W kontekście celów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego wątpliwości budzi celowość zakupu spółki z wieloletnią umową dzierżawy na wszystkie grunty.

4) Krajowa Grupa Spożywcza S.A. (KGS)

W grudniu 2022 r. KOWR złożył oświadczenie o objęciu, na podstawie umowy objęcia akcji i umowy inwestycyjnej zawartych z KGS S.A., 256.797.583 akcji KGS za kwotę **849.999.999,73 zł.**

Kwota ta została wpłacona na rachunek KGS w dniu 30 grudnia 2022 r.

Podwyższenie kapitału zakładowego KGS i objęcie akcji przez KOWR nie zostało zarejestrowane przez Sąd (stan na 04.04.2024 r.) ponieważ uchwała o podwyższeniu kapitału została zaskarżona przez akcjonariuszy mniejszościowych KGS.

5) **Vitra Trade sp. z o.o. w likwidacji** – w 2018 r. KOWR skorzystał z prawa pierwokupu i nabył 100% udziałów spółki. Nabycie nastąpiło wbrew stanowisku właściwego Oddziału Terenowego KOWR.

Spółka nie prowadziła działalności gospodarczej, posiadała rozproszone nieruchomości rolne o łącznej powierzchni ok. 100 ha, znajdujące się w kilku województwach, obciążone hipotekami wykazanymi w ich księgach wieczystych.

Dokumentacja spółki **splonęła** przed nabyciem udziałów przez KOWR.

Faktyczna wysokość zobowiązań spółki jest niemożliwa do oszacowania ze względu na brak dokumentacji źródłowej, W wyniku przeprowadzonych przetargów nie sprzedano żadnej z nieruchomości rolnych spółki.

Sąd dwukrotnie oddalił wnioski spółki o upadłość, ponieważ w obu przypadkach uznał, że spółka nie posiada majątku wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.

Zakupy części przedsiębiorstw w ramach upadłości - od syndyków

W grudniu 2021 r. MRiRW przesłało do KOWR kilka pism w sprawie podjęcia pilnych prac zakupu przez KOWR przedsiębiorstw w ramach postępowań upadłościowych.

W Protokole nr 14/2021 z ustaleń posiedzenia Kierownictwa MRiRW w dniu **03.12.2021** r. podkreślono konieczność zakupu określonych obiektów w tym roku kalendarzowym (tj. 2021 r.).

W ramach ww. spraw należy wskazać na szczególną szybkość realizacji;

- np. odpowiedzi na pisma KOWR były udzielane przez MRiRW następnego dnia,
- zobowiązanie dyrektora OT KOWR w Łodzi do **„dołożenia wszelkich starań w celu jak najszybszego zakupu obiektów magazynowych w Regnowie k/Rawy Mazowieckiej (masa upadłości firmy Roja Sp. z o.o.) oraz w Stanisławowie k/Białej Rawskiej (masa upadłości King Fruit Sp. z o.o.) oraz uruchomienie niezbędnej infrastruktury, umożliwiającej rozpoczęcie w nich działalności”** – pismo z 06.09.2022 r.

oraz brak analiz spełniania wymogów art. 32a ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz celowości i racjonalności ww. zakupów, zgodności z regułami gospodarowania środkami publicznymi.

Zakupu części przedsiębiorstw dokonywał KOWR, który nie prowadzi działalności gospodarczej.

Za zakup ww. obiektów magazynowych KOWR w dniu 22.11.2022 r. zapłacił syndykom:

- za obiekty magazynowe w Regnowie k/Rawy Mazowieckiej (masa upadłości firmy Roja Sp. z o.o.) – kwota **38.925.300,00 zł**,
- za obiekty magazynowe w Stanisławowie k/Białej Rawskiej (masa upadłości King Fruit Sp. z o.o.) – kwota **28.958.800,00 zł**.

Inwestycja w Białym Borze

Na podstawie decyzji p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego KOWR ze stycznia 2022 r. realizowane jest przedsięwzięcie inwestycyjne dotyczące rozbudowy, przebudowy i termomodernizacji budynku pensjonatu „Hubertus” w Białym Borze wchodzącego w skład Zasobu WRSP.

Do 2010 r. nieruchomość ta użytkowana była przez Stadninę Koni w Dobrzyniewie, a następnie dzierżawiona przez inny podmiot.

Przewidywany początkowo przez OT KOWR w Koszalinie koszt inwestycji wynosił **19,5 mln zł.**

Aktualnie wartość inwestycji szacuje się na **28,9 mln zł**, z czego 20 mln zł już wydatkowano.

Zasadność podjęcia decyzji o realizacji inwestycji oraz wydatkowaniu tak znacznych środków KOWR budzi **wątpliwości pod kątem racjonalności i uzasadnienia ekonomicznego.**

Obecne kierownictwo OT KOWR w Koszalinie stwierdziło istotne braki w dokumentacji związanej z realizacją zamówienia publicznego na wykonanie całości zadania.

INNE

W trakcie tworzenia Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w roku 2017 spośród 3 035 pracowników zatrudnionych w ANR i ARR, propozycję zatrudnienia otrzymało 2 436 (80,3%) osób. Propozycje zatrudnienia w KOWR zostały złożone 1 412 pracownikom ANR i 690 pracownikom ARR, natomiast propozycje zatrudnienia w ARiMR – złożono 334 pracownikom ARR. Propozycje pracy przyjęło łącznie 2 230 osób (73,5%), z tego do KOWR 1999 (1 315 pracowników ANR i 684 pracowników ARR), a do ARiMR – 231.

Obciążenie finansowe dla KOWR z tytułu realizacji w latach 2017-2024 wyroków sądowych, dotyczących spraw pracowniczych (w tym spraw dotyczących zniesienia ANR i ARR). Odszkodowania z tego tytułu wypłacono na dzień 29.03.2024 r. na łączną kwotę **9 355,00 tys. zł**,

oraz wypłaty dla pracowników, którzy nie otrzymali, bądź nie przyjęli propozycji przejścia do KOWR odpraw pieniężnych w łącznej kwocie **12 644 tys. zł** brutto,

Należy jednak zauważyć, iż w wyniku zmian w Polsce **nastąpiła utrata akredytacji agencji płatniczej** (ARR). W wyniku powyższego Polska jako kraj członkowski posiada tylko jedną akredytowaną w UE agencję płatniczą. W sytuacji, gdy jednocześnie ta jedyna akredytowana agencja płatnicza (ARiMR) jest największą w UE, powoduje to zaistnienie zagrożenia braku odporności na różnego rodzaju sytuacje krytyczne, np.: atak hackerski lub duże trudności, wynikające z efektu skali systemów informatycznych ARiMR. Było to widoczne jesienią 2023 r., gdy wystąpiły trudności i opóźnień w funkcjonowaniu obsługi informatycznej wniosków o pomoc „suszą”.